

Uppsala Senioruniversitet

Bergsbrunnagatan 1, Postadress: Box 386, 751 06 Uppsala
Telefon 018-24 35 01, www.usu.se

Program

Höstterminen 2014

Föreläsningar • Studiecirklar

Folkuniversitetet

Kursverksamheten vid Uppsala universitet

Uppsala Senioruniversitet är en lokal förening under Folkuniversitetet

Anmälan

Du måste vara medlem i Uppsala Senioruniversitet för att delta i våra aktiviteter. Detta gäller även Tisdagsföreläsningarna. Har du fått Medlemsbladet med ditt namn påskrivet så har du betalt medlemsavgiften.

Avgifter

Se respektive serie eller cirkel.
Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna fordrar medlemskap, men ingen anmälan eller avgift.

Anmälningsförfarande

Du anmäler dig till föreläsningsserier och studiecirkel genom att betala in avgiften på **USU:s plusgiro 39 70 67-0. Inget annat sätt är möjligt. Inbetalning kan göras tidigast den 20 augusti 2014 och bör göras senast den 2 september 2014.** Anmälan kan EJ göras till serie- eller cirkelledare.

På talongen anges nummer och namn på varje serie/cirkel tillsammans med namn, telefonnummer och gärna e-postadress för den/dem som ska delta. Cirkeldeltagare ska även ange personnummer (detta krävs för alla som deltar i studiecirkel som genomförs av USU i samverkan med Folkuniversitetet). Uppgifter som ej får plats, t.ex. vid internetbetalning, skickas per e-post. "Onödig" e-post undanbedes. Betala gärna samtliga avgifter för serier och cirkel på samma avi.

Observera att resor, medlemsavgifter m.m. betalas separat och till andra plusgirokonton.

Turordning följer det datum då betalningen kommit in på USU:s plusgirokonto.
Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirkel. Deltagare i aktiviteter som är

fortsättningar från föregående termin har inte företräde framför nya deltagare (med undantag för dem som följt en- och två-stjärniga språkcirkel vilka fortsätter på högst tvåstjärnig nivå, och som betalat cirkeln senast den 11 augusti 2014).

Om en serie/cirkel är *fullbokad* meddelas medlemmen och avgiften återbetalas.

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie (gäller ej Tisdagsföreläsningar). Biljetter skickas ut några dagar före seriestart. Tid och lokal anges på varje biljett.

Inga kallelser till cirkel skickas ut. Deltagarna går till första sammankomsten.
Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel.

Lediga platser

Antal lediga platser på olika serier och cirkel redovisas på USU:s hemsida www.usu.se fr.o.m. den 26 augusti 2014. Observera att antalet återspeglar vad som kommit in till plusgirot fram till två dagar tidigare.

Avbokning av betald serie/cirkel

En administrationsavgift på 50 kr tas ut för återbetalning av betald avgift till den som avanmäler sig från en serie/cirkel senast två dagar efter första sammankomsten (telefonsvarare). För senare avanmälan medges ingen återbetalning.

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s hemsida, www.usu.se, och meddelas berörda deltagare.

Omslagsbild: Svensk sommar på en ö i Mälaren
Fotograf: Inger Hammer

Tisdagsföreläsningar

NYA LOKALER FÖR TISDAGSFÖRELÄSNINGARNA

Vi har denna termin fått tillgång till andra och större lokaler som vi hoppas ska fungera bra. Föreläsningarna 2 och 16 september samt 14 och 28 oktober äger rum i Grönwallsalen, ingång 70, Akademiska sjukhuset.

2 sept

Carl Göran Andrae

Första världskriget, en världskatastrof och dess konsekvenser

Gästvärd: Johnny Andersson

Grönwallsalen, ing. 70 Akademiska sjukhuset

16 sept

Urban Hammar

Vad händer i Tibet? Historia och nutid

Gästvärd: Ingrid Åberg

Grönwallsalen, ing. 70 Akademiska sjukhuset

30 sept

Otto Cars

Är vi på väg mot en värld utan antibiotika?

Gästvärd: Jan Fagius

Missionskyrkan, kyrksalen

14 okt

Leif Lewin

Global demokrati

Gästvärd: Kersti Ullenhag

Grönwallsalen, ing. 70 Akademiska sjukhuset

28 okt

Kristina Edström

När får vi superbatterier?

Gästvärd: Bo Höistad

Grönwallsalen, ing. 70 Akademiska sjukhuset

11 nov

Mattias Jakobsson

Gener berättar om människans evolutionära historia

Gästvärd: Eva Willén

Missionskyrkan, kyrksalen

Föreläsningarna 30 september, 11 och 25 november samt 9 december äger rum i Missionskyrkans kyrksal, St. Olofsgatan 40. Föreläsningstiden är 13.15–ca 14.30. Tisdagsföreläsningarna är fritt tillgängliga för de medlemmar som betalt årsavgiften.

25 nov

Anna-Malin Karlsson

När språkkänslan trotsar forskningen - erfarenheter från tre års språkspaltskrivande

Gästvärd: Ingrid Åberg

Missionskyrkan, kyrksalen

9 dec

Stephan Rössner

Fetma: Från fryntlig fyllighet till folkhälsopotande farsot

Gästvärd: Jan Fagius

Missionskyrkan, kyrksalen

FÖRELÄSARE HÖSTEN 2014

Carl Göran Andrae är professor emeritus i historia. Han disputerade 1960 och blev samma år docent i historia. År 1971 utnämndes Andrae till extra ordinarie professor i historia, särskilt de svenska folkrelsernas historia, en professur som inrättats av Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet och som senare flyttades över till Uppsala Universitet. Arbetet med ett stort forskningsprojekt om de svenska folkrelserna innebar planering och organisering av ekonomi och forskning. Dessa kunskaper kom till användning när Andrae senare fick uppgifter inom universitetet som dekanus för Historisk-filosofiska fakulteten och som ledamot i konsistoriet samt i styrelsen för universitetets datacentral.

I boken *Revolt eller reform. Sverige inför revolutionerna i Europa 1917 – 1918 (1998)* har Andrae skildrat hur de revolutionära rörelserna i Europa mot slutet av första världskriget kom att påverka också det svenska samhället. I sin bok *Sverige och den stora flykten från Estland 1943–1944 (2004)* belyser

Andrae flyktingfrågor som följer i krigens spår.

Urban Hammar började tidigt intressera sig för Tibet. På 1970-talet tog han i Paris i en examen i tibetanska språket och kulturen. Sedan studerade han bl. a. sanskrit vid Indologiska avdelningen i Uppsala och tibetanska i Kathmandu. Hammar disputerade år 2005 i ämnet religionshistoria vid Stockholms universitet. Hans avhandling *Studies in the Kalacakra Tantra: A History of the Kalacakra in Tibet and a Study of the Concept of Adibuddha, the Fourth Body of the Buddha and the Supreme Unchanging*, behandlar en speciell tantrisk tibetansk buddhism vid namn Kalacakra. Dalai Lama har under åren hållit åtskilliga ceremonier där tibetaner initierats i denna lära. Den har idag också politisk betydelse som en nationell manifestation för exiltibetaner och även för tibetaner inne i Tibet. Hammar har undervisat om syd- och ostasiens religioner vid Religionshistoriska institutionen i Stockholm, i tibetanska språket vid

Institutionen för Orientaliska språk i Stockholm och deltagit som föredragshållare på många tibetologkongresser runt om i världen.

Otto Cars är läkare och professor i infektionsmedicin sedan 2003. Han har engagerat sig för riskerna med överutnyttjande av antibiotika och under en följd av år varit ordförande i nätverket Strama (Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens) som han var med om att bilda 1995 och som samarbetar med Smittskyddsinstitutet i frågor som rör antibiotikaresistens. Han var en av grundarna av och har varit ordförande för "The International Society of Anti-infective Pharmacology (ISAP)". Han har vidare varit engagerad i uppbyggnaden av ett internationellt nätverk med fokus på globala aspekter och följer av antibiotikaresistens "React - Action on Antibiotic Resistance". År 2010 tilldelades han APUA Leadership Award, ett prestigefyllt internationellt pris, för sina insatser. I motiveringen hette det att

"Otto Cars har visat ett enastående ledarskap i den globala strävan att bromsa antibiotikaresistens. Hans kraftfulla engagemang för att främja internationell politisk handling kring globala aspekter och konsekvenser av antibakteriell resistens är av stor betydelse."

Leif Lewin blev skytteansk professor i värtalighet och statskunskap vid Uppsala universitet år 1972 och är flera akademier och lärda sällskap, bl. a. av Academia Europaea, Kungliga Vetenskapsakademien, Kungliga Vetenskapssamhället i Uppsala och Måltidsakademien. Lewin har varit dekan och vicerektor vid Uppsala universitet och inspektor vid S-Närkes nation. Vid europeiska, asiatiska och amerikanska universitet har han varit gästprofessor och vid "European Consortium for Political Research" styrelseledamot. På uppdrag av regeringen har Lewin utrett effekterna av skolans kommunalisering (*Staten får inte abdikera – om kommunalisering. SOU 2014:5*)

I sin forskning har Lewin framfört allt ägnat sig åt "demokratins teori och praktik". Hans senaste bok inom detta fält avser frågan om global demokrati och publicerades år 2012 under titeln: *2119. The Year Global Democracy will be Realised*. I boken som är utgångspunkt för Lewins föreläsning driver han tesen att global demokrati är en möjlighet, om man har ett tillräckligt långt perspektiv. Demokratin inom nationalstaten blev möjlig först efter 200 år av opinionsbildning.

Kristina Edström är professor i oorganisk kemi vid Ångström-laboratoriet vid Uppsala universitet sedan 2005. Edström är en av Sveriges ledande batteriforskare, och hon leder nordens största batteriforskningsgrupp på 35 personer i tolv projekt. Edström har nyligen belönats med Vetenskapsrådets prestigefyllda ekonomiska rambidrag för strategisk energiforskning, vilket garanterar fortsatt avancerad forskning under flera år. Utveckling av nya energitäta batterier är

extremt efterlängtade inom en mängd tillämpningsområden, inte minst på fordonsidan där det skulle bli stora miljövinster att köra på el istället för fossila bränslen. Edström är en kemisk kreatör med unik förmåga att hitta de rätta materialen som ger batterier bättre prestanda. Mycket av hennes forskning är av grundforskningskaraktär, men steget till en direkt batteritillämpning är ofta mycket kort. Hennes samarbete med industrin är omfattande. Edström är också intresserad av att miniaturisera litiumbatterier med hjälp av nanostrukturer. Detta arbete görs inom ett EU-nätverk. Att implementera batterier på kretskort där man behöver ett litet kraftpaket är en spännande utmaning.

Edströms forskning följs med stort intresse av media, och hennes bedömning av läget på batteriforskningsfronten är ständigt efterfrågad.

Mattias Jakobsson är professor i genetik vid Uppsala Universitet. Han har bl.a. lett flera projekt som har analyserat DNA från många tusen år gamla lämningar av människor och visat att jordbruket spreds med migration i Europa under stenåldern. Vidare har hans forskargrupp analyserat den genetiska variationen hos några av södra Afrikas ursprungsfolk där resultaten illustrerar hur viktigt genetisk variation hos afrikanska grupper är för förståelsen av människans evolutionära historia. Dessa studier har bidragit med ny kunskap om de tidigaste förgreningarna i människans släktträd. Nu undersöker han hur delar av arvsmassan förändrats sedan den moderna människans uppkomst i syfte att utröna vilka genetiska förändringar som har lett till dagens människor. Tillsammans med forskare från Stockholms universitet leder Mattias Jakobsson "the Atlas of Ancient Human Genomes in Sweden" ett projekt finansierat av Riksbankens jubileumsfond och Vetenskapsrådet. För sitt forskningsarbete har han belönats med flera olika priser bl.a. Tage Erlanders pris för naturvetenskap och teknik och erhållit långsiktiga resurser som "Fellow" i Wallenbergstiftelsen.

Anna Malin Karlsson är professor i svenska språket med inriktning mot sociolingvistik. Hon intresserar sig särskilt för språkbruk och för hur språket skapar sociala relationer mellan människor. Hon har mest studerat skrivet språk, men inte i första hand offentliga texter utan skrift i vardags- och arbetslivet. Hennes avhandling handlade om tidiga personliga hemsidor på nätet och hur deras skapare tänkte kring texter, funktion, språk och form. Efter det har hon forskat om skriftanvändning i praktiska yrken och på vilka sätt man inom sådana använder sig av skrivna texter i det dagliga arbetet. Det verkar ofta finnas en tydlig uppfattning om vad som kan och får skrivas, eftersom skrift förknippas med ansvar. Detta får Anna-Malin Karlsson erfara också som språkexpert i Svenska Dagbladets språkspalt, där hon tar emot många läsares synpunkter på vad som är rätt och fel.

Stephan Rössner är läkare och sedan 1990 professor i hälsoinriktad beteendeforskning vid Karolinska Institutet, numera emeritus. Han är en internationell auktoritet inom forskningsfältet kost, motion och övervikt, har skrivit flera böcker om kost och fetma, såväl lättviktiga om matmyter som tungviktiga om levnadsvanor och fetma som fenomen och samhällsfara. Han har ingått i Svenska Läkarsällskapets ledningsgrupp i över 20 år och var under många år den Medicinska riksstämmans presschef och generalsekreterare. Han har präglat SLS programutbud bland annat genom att vurma för serien "Konst och Läkekonst". Han har också gjort sig ett namn för sitt goda humör och viss humor och drar sig inte för att delta i underhållningsbranschen som "skådespelare" i Klara Soppateaters vetenskapsteaterserie och med krogshowen "Hopp i grytan".

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se sid 2 i programmet.

Hörslina finns i samtliga föreläsningssalar utom Musicum (i Slottsbiografen den bakre halvan).

Nr 1. Första världskriget

Nu var det 1914. Sedan länge rådde fred mellan Europas stormakter.

Men under ytan jäste många konflikter: stormakternas tävlan om kolonier, fransk längtan efter revansch för nederlaget 1870–71, brittisk oro över tyska flottans tillväxt, serbiskt hopp om att förena alla sydslaver i en nation, rysk ambition att vara alla slavers beskyddare. I skiftet augusti/september 1914 "halkade" Europa och världen in i ett krig, som tog 16 miljoner människors liv och skadade 20 miljoner. Tre imperier föll sönder och nya stater bildades. Kriget påverkade också Sverige trots att vi stod utanför krigshandlingarna.

Serieansvariga: **Rune Hedman**, fil.lic., f.d. departementsråd, tfn 018-30 10 24, 070 630 16 58, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070 302 39 27.

Program

22 sept. Klas-Göran Karlsson, professor i historia, Lunds universitet. *Det stora kriget: globalt, totalt och högst oväntat.*

29 sept. Per-Arne Bodin, professor i slaviska språk, Stockholms universitet. *Mellan krig och revolution. Ryska ortodoxa kyrkan 1914–1925.*

13 okt. Helmut Müssener, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, Hugo Valentin-Centrum, Uppsala universitet. *Inte bara "På västfronten intet nytt". Kriget i den tyskspråkiga litteraturen 1910–1933.*

27 okt. Lina Sturfelt, fil.dr i historia, universitetslektor, Lunds universitet. *Från ärans fält till dödsfabrikens ingenmansland. Bilden av Första världskriget i samtida svensk veckopress.*

10 nov. Håkan Lindgren, professor em. i ekonomisk historia,

Handelshögskolan i Stockholm. *Gulaschbaroner, svartabörshajar och revolutionärer i Sverige.*

24 nov. Klas-Göran Karlsson. *Urkatastrofen 1914. Första världskrigets plats i den moderna historien.*

Tid: Måndagen 22/9 samt måndagar jämna veckor 29/9–24/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.
Lokal: 22/9 se biljett, därefter Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 2. Min läsning

Kulturpersonligheter och forskare inom olika områden talar om litteraturens betydelse och om vilka böcker som varit viktiga för dem.
Serieansvariga: **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070 302 39 27.

Program

18 sept. Bo Pellnäs, säkerhetspolitisk skribent, överste av I. graden med lång erfarenhet av internationellt fredsbevarande arbete.

2 okt. Sebastian Johans, litteratur- och konstkritiker i Upsala Nya Tidning.

16 okt. Margaretha Fahlgren, professor i litteraturvetenskap vid Uppsala universitet, tidigare föreståndare för Centrum för genusvetenskap.

30 okt. Christina Jutterström, journalist, tidigare chefredaktör för Dagens Nyheter och Expressen samt vd för Sveriges television.

13 nov. Katarina Ek-Nilsson, fil.dr i etnologi, avdelningschef för Institutionen för språk och folkminnen. Tidigare chef för Strindbergmuseet.

27 nov. Ulf Pettersson, seniorprofessor i medicinsk genetik vid Uppsala universitet.

Tid: Torsdagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 18/9, 16/10, 30/10, Universitetshuset, Sal X 2/10, 13/11, 27/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 3. Hantverk eller maskintillverkat? Textilier i mode och interiör 1800–1950

Maskinernas utveckling från omkring 1800 möjliggjorde allsköns epokgörande textilier som var viktiga i tidens demokratiska strävanden. Reaktioner mot maskinålderns massproduktion växte naturligtvis också fram, och många reformivrare vurmade för hantverkets och konstens medeltida såväl som globala rötter. Vi skall följa åtskilliga stiluttryck i modet för kläder och rum genom efterkrigstiden och se hur maskinernas bredd och deras begränsningar påverkar vår syn på det "äkta" handgjorda.
Serieansvarig: **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, 070 302 39 27.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Desirée Koslin**, PhD in Art History, professor vid Fashion Institute of Technology, New York University.

Program

16 sept. Äkta eller imitation? Spetsar, broderi, mattor i 1800-talets maskinålder.

30 sept. Nostalgi utan broms: nygotiskt, nyrenässans, nyrokoko i möbler och inredning under 1800-talet.

14 okt. Bakåtsträvan och utopi efter Crystal Palace-utställningen: hantverk och demokrati.

28 okt. *Fin-de-siècle-orientalism: turkiska rökrum och japanska solfjädrar.*

11 nov. *Jazz Age Moderne och exotism omkring 1925.*

25 nov. *International Modern, skandinavisk estetik och handvävare under efterkrigstiden.*

Tid: Tisdagar jämna veckor
16/9–25/11 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 16/9, 11/11, i övrigt Universitetshuset, Sal IX.
Avgift: 300 kr.

Nr 4. Den moderna konsten, Grupp 1

Lars Lambert fortsätter i denna serie att berätta om modern konst. Parallellserie med samma innehåll som Nr 5.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 018-51 50 55.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**, författare.

Program

6 okt. 1914. *Konstnärerna i kriget och kriget i konsten.*

20 okt. *Venedig 1000 år i konsten. Från Bellini och Tizian till Wagner och Tranströmer.*

3 nov. *Bli Pablo med Picasso! Modernismens geni i helfigur.*

17 nov. *1900-talet, människor, händelser, ett stormigt sekel i fotografernas bilder.*

1 dec. *"Andra halvan av avantgardet", modernismens kvinnor.*

15 dec. *Konst till varje pris! Modernismens ekonomi. Konstnärer, konstsamlare, konsthandlare.*

Tid: Måndagar udda veckor
6/10–15/12 kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 5. Den moderna konsten, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 4.

Serieansvarig: **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**, författare.

Program

7 okt. 1914. *Konstnärerna i kriget och kriget i konsten.*

21 okt. *Venedig 1000 år i konsten. Från Bellini och Tizian till Wagner och Tranströmer.*

4 nov. *Bli Pablo med Picasso! Modernismens geni i helfigur.*

18 nov. *1900-talet, människor, händelser, ett stormigt sekel i fotografernas bilder.*

2 dec. *"Andra halvan av avantgardet", modernismens kvinnor.*

16 dec. *Konst till varje pris! Modernismens ekonomi. Konstnärer, konstsamlare, konsthandlare.*

Tid: Tisdagar udda veckor
7/10–16/12 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 6. Svensk folkmusik

Hur blev svenska folkets musik "svensk folkmusik", och vilka var "folket" som genom sekler och i skilda sammanhang höll dessa musiktraditioner levande? Vi skall i denna serie göra några nedslag i den svenska folkmusikens skiftesrika historia och lyssna till klanger ur detta vårt högst levande muskarv. *Serieansvarig:* **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

9 sept. **Gunnar Ahlbäck**, lärare, forskare, författare samt **Cajsa Ekstav**, musiker, riksspelman, administratör vid Uppsala universitet. *Nyckelharpan förr och nu.*

23 sept. **Anna Ivarsdotter.** *"Sången i skogen – skogen i sången". Om de svenska fjäbodarnas musik.*

21 okt. **Märta Ramsten**, docent i musikvetenskap, tidigare chef för Svenskt Visarkiv, mångårig medarbetare i Sveriges Radio. *Visans traditionsbärare.*

4 nov. **Dan Lundberg**, musiker, docent i musikvetenskap, överbibliotekarie och arkivchef vid Statens Musikverk. *Spelmansroller.*

18 nov. **Owe Ronström**, musiker, professor i etnologi vid Uppsala universitet. Carl Jularbo – modernist. *Med dragspelet i högsätet i vit Cadillac, genom en bit av Sveriges moderna historia.*

2 dec. **Gunnar Ternhag**, professor i musikvetenskap, Stockholms universitet. *Alfvén, Zorn och folkmusiken.*

Tid: Tisdagar udda veckor 9/9–2/12 (ej 7/10) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B (dock Universitetshuset, Sal IX 21/10).
Avgift: 300 kr.

Nr 7. Min musik

Kulturpersonligheter från Uppsala med omnejd talar om och spelar musik som de själva valt.

Serieansvariga: **Maj Aldskogius**, fil.dr, f.d. rektor, tfn 018-46 03 30, 070 565 56 79, och **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, f.d. överläkare i hematologi, Akademiska sjukhuset, tfn 018-46 02 70, 070 215 09 89.

Program

15 sept. **Olov Johansson**, riksspelman på nyckelharpa med Zornmärke i guld, världens första världsmästare på nyckelharpa, medlem i musikgrupperna Väsen och Nyckelharpsorkestern.

29 sept. **Sven Åke Landström**, f.d. valthornist i Radiosymfonikerna, f.d. chef för orkestersektionen inom Sveriges Radios musikavdelning och för Sveriges Radios internationella kontor. Författare till "Drömmen om 100-mannaorkestern. Radiosymfonikerna 75 år".

13 okt. Anna Söderbäck, kulturdirektör i Landstinget i Uppsala län, f.d. operasångerska och projektledare bl.a. för kammarmusikfestivalen ”Vinterfest”.

27 okt. Susan Yondt, konsertpianist med konserter runt om i Sverige och i USA. Undervisar i pianospel både vid Musikhögskolan i Stockholm och Musikskolan i Uppsala.

10 nov. Mona Gunnarsson, orkesterchef för Uppsala Kammarorkester, f.d. producent vid Musik Gävleborg och f.d. professionell klarinettist.

24 nov. Klaus Pontvik, kultur-entreprenör med rötter i latinamerika, välkänd som initiativtagare till och vidmakthållare av Uppsala gitarrfestival. Utbildad miljöagronom vid SLU men ägnar sig åt att skapa mötesplatser för kulturella upplevelser.

Tid: Måndagar jämna veckor
15/9–24/11 kl. 10.30–12.00.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.
Avgift: 300 kr.

Nr 8. Jazzhistoriens mästare

Vi fortsätter serien i levande jazzhistoria med fördjupningar kring några av jazzens legendariska mästare, orkestrar och de epoker de verkade inom. Vi lyssnar på och diskuterar deras influenser och hur de i sin tur har påverkat utvecklingen av framtida artister och epoker. Ulf Johansson Werre spelar, berättar och utvecklar lyssnandets kvaliteter genom analys av inspelningar ur jazzhistorien. Observera att serien är fristående och att vi här möter andra profiler än i tidigare serier kring ”Jazzhistoriens mästare”.

Serieansvariga: **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 018-42 93 95, och **Lasse Sunnås**, fil.mag., tfn 018-30 06 98. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09.

Tid: Torsdagar jämna veckor
18/9–11/12 (ej 2/10) kl. 10.15–11.45.
12 timmar.
Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.
Avgift: 300 kr.

Nr 9. Fördjupad förståelse av jazzmusik

Detta är en serie om musikens uppbyggnad för er som vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkestrens olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. Ulf illustrerar de olika momenten vid flygeln och med andra instrument, och analyserar kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer. Fristående fortsättning från höstterminen.

Serieansvariga: **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 018-42 93 95, och **Lasse Sunnås**, fil.mag., tfn 018-30 06 98. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09.

Tid: Torsdagar udda veckor
25/9–4/12 kl. 10.15–11.45 (ej 20/11),
samt 11/12 kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.
Avgift: 300 kr.

Nr 10. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi ännu en termin med satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 11.

Serieansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

16 sept. Drottningen och jag. Svensk dokumentär från 2009 om Irans f.d. drottning Farah Pahlavi och svensk-iranskan Nahid Persson Sarvestani, som också är den som har producerat filmen (längd 90 minuter).

30 sept. En sång för Marion. En film om sång, åldrande, livsstil och relationer från 2003 med Paul

Williams som regissör och med bl.a. Vanessa Redgrave i rollbesättningen (längd 94 minuter).

14 okt. Den ovillige fundamentalisten. Om pakistaniern Changez, som efter utbildning i USA och en kometkarriär på Wall Street får hela sin tillvaro förändrad genom den 11 september. Amerikansk film från 2013 med Mira Nair som regissör (längd 130 minuter).

28 okt. Öster om Eden. John Steinbeck publicerade sin roman Öster om Eden 1952. Tre år senare filmatiserades romanen av Elia Kazan med den legendariske James Dean och Julie Harris i huvudrollerna (längd 115 minuter).

11 nov. Citronlunden. Om förhållandena på Västbanken, om relationen mellan palestinier och israeler handlar denna film som är en fransk-tysk-israelisk produktion från 2008. Filmen är regisserad av Eran Riklis, vilken också har skrivit manus tillsammans med Suha Arraf (längd 106 minuter).

25 nov. Den blå filmen ingår i en trilogi som går under beteckningen *Trikoloren*. Den är gjord av polacken Krzysztof Kiesłowski. Juliette Binoche spelar huvudrollen. Filmen är från 1993 och är en av de mest uppmärksammade filmerna från den tiden (längd 94 minuter).

Tid: Tisdagar jämna veckor
16/9–25/11 kl. 10.00–ca 12.30.

Lokal: Fyrisbiografen,
S:t Olofsgatan 10.
Avgift: 300 kr.

Nr 11. Filmstudio Fyris, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 10.

Serieansvarig: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Program

19 sept. Drottningen och jag.

3 okt. En sång för Marion.

17 okt. Den ovillige fundamentalisten.

31 okt. Öster om Eden.

14 nov. Citronlunden.

28 nov. Den blå filmen.

Tid: Fredagar jämna veckor
19/9–28/11 kl. 13.00–ca 15.30.

Lokal: Fyrisbiografen,
S:t Olofsgatan 10.
Avgift: 300 kr.

Nr 12. Lär känna stadens årsringar – Uppsalas arkitektur

Du kan knappast låta bli att påverkas av den. Man möter den på gator, i bostäder, på arbetsplatser, i skolor och universitetsbyggnader, i stadens offentliga byggnader, i parker och landskap. Den bildar ramen, skapar ordningen och gestaltningen kring vårt vardagliga liv. Det handlar om arkitekturen – landskapsarkitekturen. Uppsala har en arkitektur som spänner över en tidsperiod på över 700 år – från Domkyrkan till de båda universitetens senaste tillskott i kv. Blåsenhus och Ultuna Campus, från stadsträdgården till det centrala å-stråket och den omvandlade Dragarbrunnsgatan. Serien vill spegla olika tidsepoker och stilar inom Uppsalas arkitektur och landskapsarkitektur samt lite om bakomvarande idéer och gestalter.
Serieansvariga: **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 018-42 93 95, och **Gunhild Hammarström**, professor em. i sociologi, tfn 018-60 08 99.

Program

16 sept. Lars Lambert, författare.
Arkitekturhistorisk översikt för Uppsala över 700 år.

30 sept. Roger Elg, landskapsarkitekt, doktorand vid Institutionen för stad och land, SLU.
Vegetationens roll i staden under olika tidsepoker.

14 okt. Anna Micro Vikstrand, arkitekturhistoriker. *Den moderna stadens framväxt. Uppsalas årsringar från 1880-talet fram till idag.*

28 okt. Eva Rantaeskola, arkitekt och delägare i Werket arkitekter.

Arkitektur för utbildning på olika nivåer.

11 nov. Gunilla Hagberg, arkitekt, White arkitekter. *Uppsalas arkitektur, struktur och utveckling.*

25 nov. Tom Karlsson, gatu- och parkchef i Uppsala kommun. *Utvecklingen av stadens offentliga rum i en stad med snabb tillväxt.*

I anslutning till serien ordnas en busstur den 17 oktober (prel.) med möjlighet till dubblering. Kostnader för denna busstur tillkommer. Bussturen är öppen för alla USU:s medlemmar, men företrädare ges för deltagare i serien. Se vidare under "Resor och studiebesök".

Tid: Tisdagar jämna veckor
16/9–25/11 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 16/9, 11/11, Universitetshuset, Sal IX 30/9, 14/10, 28/10, 25/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 13. Vart går Ryssland?

Med Berlinmurens fall år 1989 och Sovjetunionens upplösning två år senare såg Europas och världens utveckling mycket hoppfull ut. Redan 2005 kallade dock den ryske presidenten Vladimir Putin Sovjetunionens kollaps för 1900-talets största geopolitiska katastrof. Det ger en god förklaring till den ryska statsledningens agerande under vintern och våren 2014. Annekteringen av Krim och det följande agerandet mot Ukraina och andra före detta Sovjetstater med rysktalande befolkning har avsevärt ökat spänningen i vår del av världen. Den allt överskuggande frågan för världssamfundet är därför: Vart är Putins Ryssland på väg? Det är också den övergripande frågan för den här serien.
Serieansvarig: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör, UNT, tfn 018-13 40 55, 070 662 18 67.

Program

6 okt. Stig Fredrikson, tidigare utrikeskorrespondent i Moskva och Washington, mångårig utrikeskommentator i Aktuellt. *Vart går Ryssland under Putin?*

20 okt. Li Bennich-Björkman, professor i statskunskap, Uppsala universitet. *Mellan Bryssel och Moskva. Perspektiv på de baltiska staterna, Kaukasus och Ukraina.*

3 nov. Martin Kragh, ekon.dr och forskare vid Centrum för Rysslandsstudier. *Dagens ryska ekonomi i historiskt perspektiv.*

17 nov. Elena Namli, professor i teologisk etik, forskningsledare vid Centrum för rysslandsstudier, Uppsala universitet. *Religion och politik i Ryssland.*

1 dec. Bo Pellnäs, säkerhetspolitisk skribent, överste av 1. graden. *Den ryska upprustningen – bakgrund, syften och risker för omvärlden.*

15 dec. Ulrika Knutson, kulturskribent bland annat med inriktning på Ryssland. *Författaren Svetlana Aleksijevitj och andra ryska sanningsägare.*

Tid: Måndagar udda veckor
6/10–15/12 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 14. Hjärna, känslor och beteende – ett livscykelperspektiv

Hjärnan och därmed individen genomgår förändringar under livet. Under vissa perioder är hjärnan och personen extra känslig eller sårbar. Ärftliga faktorer i kombination med uppväxtmiljön formar vår hjärna och personlighet. Stress i tidig ålder men också senare kan bidra till såväl fysisk sjukdom som psykiska besvär. Olikheter i fråga om sårbarhet och motståndskraft har stor betydelse för reaktionerna på belastningar och svårigheter. Föreläsningarna försöker koppla ihop kunskaper från utvecklingspsykologi, neurobiologi, hjärnkunskap, personlighetsteori och utvecklingspsykopatologi (förståelsen av avvikande utvecklingsprocesser).
Serieansvarig: **Outi Lundén**, f.d. universitetslektor, tfn 070-828 38 41. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Åke Pålshammar**, fil.dr i psykologi, senioruniversitetslektor vid

Institutionen för psykologi, Uppsala universitet.

Program

26 sept. 0–2 år: *Grundläggande om arv och tidig uppväxtmiljö. Hjärnans höga formbarhet. Innebörden av känslomässigt klimat, t.ex. anknytningskvalitet, för hjärnans utveckling.*

10 okt. 3–12 år: *Den sociala hjärnan formas med full kraft: social och känslomässig utveckling, kognitiva förmågor växer fram, barnet förstår hur andra tänker och känner. Betydelsen av nya medier, typ iPad.*

24 okt. 12–20 år: *Tonårsperioden med hjärnans riskabla utveckling och förändringar i fysik, tänkande, identitet m.m. Ökad risk för bland annat beroenden, våld och ångestproblem. Nya förutsättningar.*

7 nov. 20–40 år: *Arbete och socialt liv med uppbyggnad av något eget, hem, familj m.m. Val och beslut präglade av hjärna och hjärta. Hjärnstress och dess konsekvenser.*

21 nov. 40–60 år: *Fullföljandet av arbete och familjebildning, barn och barnbarn – eller grader av singeltillvaro. Långsam avveckling. Hur hålla hjärnan aktiv, spänstig och frisk?*

5 dec. 60+: *Den alltmer seniora tillvaron. Hjärnans förändring med ökad ålder. Vad vet vi om möjligheterna att förlänga kapaciteten och förebygga degenerativa hjärnsjukdomar, t.ex. Parkinson och Alzheimer? Försök till integration: tidigare föreläsningsslag tas upp och belyser hur utvecklingen knyts samman över livscykeln.*

Tid: Fredagar udda veckor
26/9–5/12 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6 B 10/10).
Avgift: 300 kr.

Nr 15. Kärnvapenåldern – från Hiroshima till dagens försök att skapa en värld utan kärnvapen

Många av oss minns Hiroshima och Nagasaki och Kubakrisen, men också andra gånger har kärnvapen varit nära att användas, avsiktligt eller av misstag. Sedan slutet av Sovjeteran har flera nedrustningsavtal förts i hamn men det finns fortfarande tillräckligt med kärnvapen för att hota mänsklighetens framtid. I serien kommer specialister från Svenska Läkare mot Kärnvapens vetenskapliga råd – fysiker, läkare och fredsforskare – att ge en allsidig bild av utvecklingen under hela perioden från andra världskriget till idag. Sverige är ett av de länder som varit på väg att utveckla eller haft kärnvapen men avstått. Varför? Kärnvapens effekter är studerade i detalj på överlevande från Hiroshima, men det finns många andra effekter som också kommer att belysas. Framför allt får vi veta mer om vad som pågår bakom kulisserna för att minska kärnvapenhotet och vi ställer oss frågan: Är en värld utan kärnvapen en realistisk vision?

Serieansvariga: **Lars Rydén**, professor em., Centrum för hållbar utveckling, Uppsala universitet, tidigare ordförande i Forskare mot Kärnvapen, tfn 018-24 13 80, **Jan Larsson**, läkare vid Akademiska sjukhuset, tidigare ordförande i Svenska Läkare mot Kärnvapen, tfn 073 072 25 88, och **Monica Waldebäck**, f.d. universitetslektor i kemi, Uppsala universitet, tfn 018-32 37 12, 070 273 58 85.

Program

22 sept. Stefan Björnson, civ.ing. teknisk fysik, tidigare KTH och Asea, f.d. ordförande i Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen.
Upptäckten av kärnenergi och dess användning. Atombombsprojekt i USA, Sovjet och Nazityskland samt det avbrutna svenska projektet.

2 okt. Peter Wallensteen, seniorprofessor i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet.
Kärnvapenkriser. Denna föreläsning tar inte bara upp den kända Kuba-krisen utan också andra situationer

där kärnvapen nämnts av beslutsfattare, t.ex. i krigen i Korea och Vietnam och andra konfrontationer, inklusive relationen mellan Indien och Pakistan.

16 okt. Thomas Jonter, professor i internationella relationer, ekonomisk-historiska institutionen, Stockholms universitet. *Den svenska atombomben. Hur långt kom man? Varför blev det inte något svenskt kärnvapen? Vilka har som Sverige lämnat kärnvapenåldern bakom sig? Kan de svenska erfarenheterna vara värdefulla för att minska kärnvapnen i världen?*

30 okt. Martin Tondel, överläkare, arbets- och miljömedicin, Akademiska sjukhuset. *Effekter av kärnvapen. Erfarenheter från Hiroshima, Nagasaki. Vad kvarstår av medicinska effekter idag? Resultat från ett stort forskningsprojekt.*

13 nov. Josefin Lind, ansvarig för nedrustningsfrågor inom Läkare mot Kärnvapen, svensk representant i ICAN, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons. *Nedrustningsansträngningar. Nedrustningsavtalen, icke-spridningsavtalet och provsprängningsförbudet. Sveriges roll i kärnvapenedrustning. Vägen framåt. Vilka möjligheter för kärnvapenedrustning ser vi idag?*

27 nov. En panel av flera av dem som föreläst under serien. *Vi tar upp frågor som väckt särskilt intresse, analyserar den aktuella politiska situationen, lägger till information som kan behövas och ställer frågan: Kan kärnvapen lämnas på historiens skräphylla, liksom slaveri och kolonialisering?*

Tid: Måndag 22/9, därefter torsdagar jämna veckor 2/10–27/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 22/9, Universitetshuset, Sal IX 16/10, 30/10, Universitetshuset, Sal X 2/10, 13/11, 27/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 16. Forskning för framtid – unga forskare med potential att sätta Uppsala på världskartan

Serien vill belysa forskningsprojekt som bedrivs av unga framgångsrika forskare vid SLU och Uppsala universitet – unga forskare som på olika sätt visat sin excellens och kan sätta Uppsala på världskartan. Ett antal angelägna och viktiga forskningsområden har valts ut utan att för den skull vara heltäckande. Följande teman har valts: hälsa, evolution och teknik. Serien utgör en fristående fortsättning på serierna "Upptäckter och teknikutveckling i medicin och naturvetenskap som satt Uppsala på världskartan".

Serieansvariga: **Monica Waldebäck**, f.d. universitetslektor i kemi, Uppsala universitet, tfn 018-32 37 12, 070 273 58 85, och **Kristina Glimelius**, professor em. i genetik och växtförädling, SLU, tfn 018-30 16 55, 070 678 50 10.

Program
23 sept. Rikard Landberg, docent i livsmedelsvetenskap och forskarassistent, SLU (1) och **Marika Nestor**, docent i strålningsvetenskap, forskare, Uppsala universitet (2).

1. Att mäta och utvärdera hälsoeffekter av mat – gamla svårigheter och nya möjligheter.
2. Kan vi målsöka cancerceller i kroppen?

7 okt. My Hedhammar, docent i biokemi, SLU (1) och **Tim Bowden**, docent i polymerkemi, Uppsala universitet (2).

1. Spindeltråd i medicinens tjänst.
2. Regenerativ medicin – hårt ben från mjuka geler.

21 okt. Mattias Jakobsson, professor i genetik, Uppsala universitet (1) och **Örjan Carlborg**, professor i beräkningsbaserad genetik, SLU (2).

1. Gener berättar om människans evolutionära historia.
2. Vad står egentligen skrivet i våra gener? En utveckling om samspelet mellan genetik och miljö.

4 nov. Anna Rosling, docent i biologi, forskare, Uppsala universitet (1) och **Olle Terenius**,

docent i biologi, särskilt entomologi, forskarassistent, SLU (2).

1. Svampar – markens utforskade mångfald.
2. I magen på en malariamygga.

18 nov. Thomas Schön, professor i reglerteknik, Uppsala universitet (1) och **Malin Göteman**, fil.dr i teoretisk fysik, Uppsala universitet (2).

1. Att automatiskt förstå vad som händer.
2. Vågenergi – idag och i framtiden.

2 dec. Erik Johansson, forskarassistent, fysikalisk kemi, Uppsala universitet (1), och **Daniel Brandell**, docent i oorganisk kemi, Uppsala universitet (2).

1. Nya nanomaterial för omvandling av solljus till elektricitet.
2. Framtidens batterier – från elbilar till e-piller.

Tid: Tisdagar udda veckor 23/9–2/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 23/9, därefter Universitetshuset, Sal IX.
Avgift: 300 kr.

Nr 17. Genier och deras sjukdomar

Sedan gammalt har hävdats att geni och galenskap hör ihop. Senare års forskning har bekräftat att så verkligen är fallet. Särskilt hos personer med schizofreni och bipolär sjukdom och i deras familjer finns en överrepresentation av konstnärliga och kreativa yrken. I denna serie belyser vi aktuell forskning och illustrerar sambandet med ett antal framträdande geniala konstnärer, författare och kompositörer.

Serieansvariga: **Per Olof Osterman**, docent i neurologi, f.d. överläkare och chefsläkare vid Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070 374 72 92, och **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

29 sept. Fredrik Ullén, med.dr, professor i kognitiv neurovetenskap vid Karolinska Institutet, pianist och ledamot av Kungl. Musikaliska akademien. *Kreativitet och psykisk sjukdom.*

13 okt. Björn Nilsson, överläkare, Psykosmottagningen för vuxna, Psykiatridivisionen, Akademiska sjukhuset (1) och **Kenneth Gärdestad**, arkitekt, Kunskapsskolan (2).

1. Om schizofreni och Carl Fredrik Hill.
2. Ted Gärdestad.

27 okt. Lisa Ekselius, professor i psykiatri, Uppsala universitet (1) och **Christina Svensson**, docent, f.d. universitetslektor i litteraturvetenskap, Lunds och Göteborgs universitet (2).

1. Bipolär sjukdom.
2. Esaias Tegnér som patient och poet.

10 nov. Jan Fagius, docent i neurologi, f.d. överläkare, Neurologikliniken, Akademiska sjukhuset. *Hur påverkades Dostojevskijs författarskap av hans epilepsi?*

24 nov. Lars Sjöstrand, psykiatriker och beroendeläkare, Stockholms läns landsting (1) och **Eva Jonsson**, lektor i litteraturvetenskap, Södertörns högskola (2). *Gustaf Fröding under hospitaltiden i Uppsala*

1. hans sjukdom.
2. hans diktning.

8 dec. Karin Johannisson, professor em. i idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet. *Geni och galenskap ur ett historiskt perspektiv med tyngdpunkt på kvinnliga exempel.*

Tid: Måndagar jämna veckor 29/9–8/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Alfvénsalen 29/9, därefter Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 18. Reservdelsmänniskan
Människokroppen är en fantastisk skapelse. Men det kan uppstå förslitningar, organ och kroppsdelar kan sluta att fungera, skadas och förloras. Den moderna medicinen har genom en kombination av kirurgi och mekanisk och biologisk ingenjörskonst gjort enorma

framsteg i att ersätta eller förbättra skadade eller förlorade organ och kroppsdelar. Det omfattar bl.a. proteser, transplantation av celler, organ eller organdelar och implantat av elektroniska styrmedel. Denna verksamhet är dock inte problemfri. Förutom rent tekniska och biologiska svårigheter tillkommer etiska dilemman, fr.a. när det gäller transplantation av organ och fertilitetsfrämjande åtgärder. I denna serie, för vilken fristående fortsättning planeras VT 2015, kommer vi att få ta del av den spännande verksamhet som försiggår i den absoluta forskningsfronten.

Serieansvariga: **Per Olof Osterman**, docent i neurologi, f.d. överläkare vid Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070 374 72 92, och **Björn Öbrink**, professor em. i medicinsk cellbiologi, Karolinska Institutet, tfn 018-32 46 48, 073 183 74 90.

Program

25 sept. Björn Öbrink (1) och **Olle Sjöberg**, docent i mikrobiologi, f.d. överläkare vid KITM, Akademiska sjukhuset (2).

1. *Organtransplantation – organens uppbyggnad.*
2. *Immunologiska aspekter.*

9 okt. Suchitra Sumitran-Holgersson, professor i transplantationsbiologi, Göteborgs universitet. *Omformning och återvinning av organ för att skapa nya mänskliga organ.*

23 okt. Gunnar Tufveson, adjungerad professor i transplantationskirurgi, Uppsala universitet (1) och **Margareta Sanner**, leg. psykolog, docent i samhällsmedicin, Uppsala universitet (2).

1. *Hur tillfredsställs behovet av organ för transplantation?*
2. *Etiska problem vid organdonation.*

6 nov. Folke Knutson, överläkare vid KITM, Akademiska sjukhuset (1) och **Bengt Simonsson**, professor em. i hematologi, Uppsala universitet (2).

1. *Insamling, lagring och användning av blod och dess komponenter.*
2. *Transplantation av benmärgsceller.*

20 nov. Jan Milbrink, docent, överläkare i ortopedi, Akademiska sjukhuset (1) och **Eric Svenninger**, överläkare, Barn- och ungdomskliniken, Universitetssjukhuset i Örebro (2).

1. *Ortopedisk verksamhet – ledproteser.*
2. *Armproteser och deras styrning.*

4 dec. Johannes Gudmundsson, överläkare och chef, och **Karin Rova**, överläkare, Reproduktionscentrum, Akademiska sjukhuset. *Reproduktionsmedicin utan gränser.*

Tid: Torsdagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B 25/9, därefter Universitetshuset, Sal IX. *Avgift:* 300 kr.

Nr 19. Språket och människan
När uppstod språken i mänsklig-
hetens historia? Serien inleds med
en presentation av teorier om de
första tecknen på språklig aktivitet
hos människan. Därefter presenteras
de ”klassiska” språken i västerlandets
historia och några av nutidens
största språkliga grupper. I höstens
avslutande föreläsning ges en
översikt över generella drag och

strukturer i mänskliga språk. Serien
fortsätter under våren 2015 med
föreläsningar om hur barnet erövrar
språket, om barns och ungdomars
språkutveckling, flerspråkighet,
språk och tanke, artificiella språk
samt språk och musik.
Serieansvarig: **Erling Wande**,
professor em. i finska,
tfn 018-46 15 47.

Program

25 sept. Östen Dahl, professor i
allmän språkvetenskap, Stockholms
universitet. *Språken före historien
och teorier om språkens uppkomst.*

9 okt. Hans Helander, professor
em. i latin, Uppsala universitet.
*De ”klassiska språken” (grekerna,
latin och romarna).*

23 okt. Philip Shaw, professor i
engelska, Stockholms universitet.
Engelskan som världsspråk.

6 nov. Lena Rydholm, professor i
kinesiska, Uppsala universitet.
Kinesiskan.

20 nov. Mats Forsgren, professor
em. i franska, Stockholms
universitet. *Den latinska språk-
världen idag.*

4 dec. Östen Dahl. *Världens språk
och språktyper. Språktypologiska
aspekter.*

Tid: Torsdagar udda veckor
25/9–4/12 kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre
Slottsgatan 6B 25/9, därefter
Universitetshuset, Sal IX.
Avgift: 300 kr.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se sid 2 i programmet.

Varje cirkelträff omfattar 2 x 45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 20. Världsreligionerna idag

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln avser att belysa de centrala föreställningarna i de gamla men fortsatt livskraftiga traditioner som brukar kallas ”de fem stora världsreligionerna”. Vi kommer också att samtala om vad religion är. Det finns många klassiska försök att definiera innehållet i detta begrepp. Den mångtydiga roll som religionerna spelar i dag belyses med exempel från olika delar av världen.

Tid: Torsdagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 23/10).

Avgift: 300 kr.

Nr 21. Tro och vetande genom seklerna

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln är idé- och vetenskapshistorisk och fokuserar främst på relationerna mellan religiös tro och vetenskap. Vi följer en kronologisk linje och fokuserar på det samspel och de konflikter mellan tron och

förnufts-kunskapen som framträder under antiken och medeltiden och hinner under höstterminen fram till de paradigmskiften som äger rum på 1600-talet, då motsättningarna skärps. Vi diskuterar vad vetenskaplig metod innebär och vad som rimligen menas med religiös tro.

Tid: Torsdagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 22. Tre kyrkors konstverk

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070 837 21 11.

Vi placerar in kyrkbyggnaden och konsten i dess kulturella och politiska kontext.

1) Tensta. Altarskåp, kalkmålningar, en svit målningar om Birgittas liv. Knytningen till Salsta slott är viktig för kyrkans liv.

2) Veckholm. Ett flamländskt altarskåp från Brüssel, en viktig import under medeltiden. Hur såg våra kontakter med kontinenten ut?

3) Strängnäs domkyrka – och en mäktig biskop, Kort Rogge. För varje kyrka sätter vi av en sammankomst inomhus som introduktion och därefter ett besök i resp. kyrka. Transporterna ordnar vi med egna bilar.

Tid: Varje måndag 1/9–6/10. 1/9, 15/9, 29/9 kl. 9.15–10.45, övriga måndagar varierande tider. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11 den 1/9, Missionskyrkan, Insikten 15/9, 29/9, i övrigt studiebesök.
Avgift: 300 kr.

Nr 23. Några snabbporträtt med bilder från svenska kyrkor

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070 837 21 11.

1) Heliga Birgitta, Sankt Göran och en tortyrhandledning.

2) Jungfru Maria och döden. Änglar – finns dom?

3) Påven Gregorius och pösmunkar. Gud själv.

4) Några vardagsmänniskor. Ett besök i helvetet.

5) Marias föräldrar. Josef. Detaljen som informationsbärare – dasset i Dingtuna.

6) Martin av Tours. Ursula. Konsten att dö, en bok med nöjd-kundgaranti. Yttersta domen.

Tid: Varje onsdag 8/10–12/11 kl. 9.30–11.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten 8/10, 22/10, 5/11, i övrigt Missionskyrkan, Musiksalen.

Avgift: 300 kr.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

Nr 24. Autentisk dekor. Stil, färg och snitt i möbler, tapeter, mattor och gardiner

Desirée Koslin, PhD in Art History, professor vid Fashion Institute of Technology, New York University tfn 070 358 37 60.

Allmoge, bondrokoko, nygotiskt, modernt? Deltagarna väljer en stil och samlar uppgifter om den genom en tidsperiod.

Tid: Onsdagar udda veckor

24/9–3/12 kl. 11.30–13.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 25. Sex vita afrikaner, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43. Vi fortsätter vår studiecirkel med att läsa romaner av sex vita afrikaner. Deltagarna ombeds att till första

sammankomsten läsa Karen Blixen *Min afrikanska farm*. Nya medlemmar hälsas välkomna! Om du är i behov av talbok för att kunna delta, kontakta cirkelledaren!

Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 26.

Tid: Onsdagar udda veckor 24/9–3/12 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 26. Sex vita afrikaner, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 25.

Tid: Onsdagar jämna veckor 17/9–26/11 kl. 12.45–14.15
12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 27. Alva och hennes döttrar

Elisabeth Auer, fil.dr i tyska, tfn 070 494 41 51.

Alva Myrdal ville kombinera ”de tre löven” i sitt liv: kärleken, familjen och arbetet. Men hur lyckades hon? *De tre löven* är titeln på en bok av Alva Myrdals yngsta dotter Kaj Fölster om sin mamma, men även Alvas andra dotter, Sissela Bok, har skrivit om sin berömda mamma: *Alva – ett kvinnoliv*. I texter följer och diskuterar vi Alva Myrdals liv och gärning. Vi tar även upp några av hennes efterföljares tankar och åsikter, som Barbro Backbergers och Eva Mobergs.

Tid: Tisdagar jämna veckor 16/9–25/11 kl. 15.45–17.15.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 11/11).
Avgift: 300 kr.

Nr 28. Kurbitsmålning

Lillemor Lundgren, lärare och utbildad handledare i kurbitsmålning, tfn 018-46 46 45, 070 317 25 63.

Vi börjar med en inblick i kurbitsmålningens historia, genomgång av de gamla motiven och symbolerna i dalmåleriet samt olika tekniker, färg och form. Målning med oljefärg på både trä och duk.

Tid: Tisdagar udda veckor 23/9–2/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/10).
Avgift: 300 kr.

Nr 29. Skrivarstuga, Grupp 1

Kia Sjöström, psykolog, tfn 018-30 13 36.

Cirkeln välkomnar medlemmar som tycker om att skriva och att lyssna på andras texter. Skrivarstugan kan ge tips och inspirera, men du är fri att skriva om allt möjligt som ger skrivarlust, t.ex. barndomen, livserfarenheter, kåserier, fria fantasier... Prosa eller poesi! Tag med något som du skrivit, som du vill läsa upp för oss. Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Tisdagar udda veckor 23/9–18/11 kl. 12.45–14.45.
12 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Arken 21/10).
Avgift: 300 kr.

Nr 30. Skrivarstuga, Grupp 2

Görel Bergman-Claeson, docent i nordiska språk, tfn 018-55 34 84, 070 951 66 27.

Vill du komma igång med att skriva eller har du ett skrivprojekt på gång? Vi skriver, läser och diskuterar egna texter inom olika genrer och funderar över hur vi själva arbetar med språket. Vad är det som gör en text läsvärd? Och vem bestämmer egentligen vad som är rätt eller fel?

Tid: Fredagar udda veckor 26/9–5/12 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 300 kr.

Nr 31. Akvarellmålning, Grupp 1

Dirk Fock, konstnär, tfn 070 874 45 84.

Akvarellmålning för dem som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 32.

Tid: Onsdagar jämna veckor 1/10–10/12 kl. 9.15–11.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 32. Akvarellmålning, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 31.

Tid: Onsdagar jämna veckor 1/10–10/12 kl. 12.15–14.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 33. Teckning

Christer Kempe, konstnär och bildpedagog, tfn 018-71 35 15.

Figur- och frihandsteckning kombinerat med akvarell. Medtag teckningsblock och pennor.

Tid: Tisdagar jämna veckor 16/9–25/11 kl. 13.00–15.30.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 11/11).

Avgift: 450 kr.

Nr 34. Psalm och andlig visa

Kerstin Berglund, kantor, f.d. kyrkoherde, tfn 018-50 42 22.

Gamla och nya psalmer och visor. Rika tillfällen till sång. Cirkeln avslutas med de traditionella adventssångerna.

Fristående fortsättning från föregående termin.
Tid: Tisdagar udda veckor 23/9–2/12 kl. 10.00–11.30. 12 timmar.

Lokal: Vindhems kyrkan, Vindhemsgatan 9.
Avgift: 300 kr.

Nr 35. Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 070 994 23 03.

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå. Goldsingers är USU:s egen kör.

Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 600 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP OCH JURIDIK

Nr 36. Lettland – okänt, nära grannland

Bengt Kettner, fil.mag.,
tfn 018-23 64 11,
bengt.kettner@swipnet.se.

Lettland var en gång ”Svea Rikes Kornbod”, Riga var tidvis Sveriges största stad. I text och många bilder följer vi letternas dramatiska historia, under tyska, svenska, polska och ryska härskare, fram till dagens fria och självständiga Lettland. Vi gör nedslag i landets geografi, natur, politik, kultur och näringsliv. Huvudstaden Riga, med en tredjedel av landets invånare, får särskilt stort utrymme. Cirkeln fortsätter våren 2015.

Tid: Onsdagar udda veckor
24/9–3/12 kl. 13.15–15.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 450 kr.

En resa till Riga planeras under några dagar i april eller maj 2015.

Nr 37. Europeiska unionen söker sin identitet

Paul Reichberg, fil.kand.,
tfn 070 673 85 64.

Kommer årets val till Europaparlamentet att förändra EU? EU går ständigt igenom olika slags ekonomiska och politiska problem. Ett sökande efter en europeisk

identitet förenat med allt tydligare sprickor i och mellan medlemsländerna tornar allt mer upp sig under den närmaste tiden. Samtidigt diskuteras också de politiska beslutsformerna i EU. Cirkeln strävar efter att belysa dessa förhållanden.

Tid: Tisdagar udda veckor
23/9–2/12 kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten
(dock Missionskyrkan, Utsikten 7/10).

Avgift: 300 kr.

NATURVETENSKAP, TEKNIK OCH MEDICIN

Nr 38. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening,

tfn 0171-46 30 39, 070 572 80 42.

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokalerna. Både nybörjare och mer vana är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha.

Tid: Tisdag 26/8 kl. 10.45–12.15.

Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

28/8 kl. 13.00–16.00. Hjälstaviken.

3/9 kl. 8.00–12.00. Lövstasläppen.

9/9 kl. 18.00–ca 21.00. Hjälstaviken.

16/9 kl. 6.00–12.00. Ledskär.

2/10 kl. 7.00–12.00. Vendelsjön.

Lokal: Storgatan 11 den 26/8, därefter utomhus.

Avgift: 750 kr.

Nr 39. Kemin och människan, kemin i vardagen

Monica Waldebäck, f.d.

universitetslektor i kemi, Uppsala universitet, tfn 018-32 37 12,

070 273 58 85, och **Ove Bohman**, professor em. i organisk kemi, tfn 070 939 93 30.

Cirkeln behandlar olika aspekter på kemins roll i våra liv: kemin i samhället, kemin i kroppen, i läkemedel, i köket, i miljön, i material, i samband med klimatet. Cirkeln kan dessutom ta upp kemin i kriminella sammanhang, livscykelanalys och kemin i Uppsala. Vi tar också upp dagsaktuella frågor/tidningsartiklar, där kemin bakom kan öka förståelsen. Vad som tas upp vid de sex tillfällena kan deltagarna välja om de önskar.

Tid: Torsdagar jämna veckor

2/10–11/12 kl. 13.00–14.30.

12 timmar.

Lokal: BMC, samling vid ingång A8 2/10, då lokal meddelas.

Avgift: 300 kr.

Nr 40. Den bästa av världar

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 018-52 05 81, 070 297 80 16.

Uppstod universum av en slump?

Eller finns det en tanke bakom skapelsen? Genom Ulf Danielssons bok *Den bästa av världar* tas cirkeldeltagarna med på en resa genom årmiljarder, från universums första ögonblick, via den tidiga, frenetiska expansionen, förbi mörka tidsåldrar utan stjärnor och fram till ett universum som vaknat till liv och medvetande. Cirkeln utgör en fristående fortsättning på cirkeln *Stjärnor och äpplen som faller*.

Tid: Torsdagar udda veckor

25/9–4/12 kl. 15.15–16.45.

12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

SPRÅK

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för att beskriva innehållet i sina språkcirklar är en modifiering av Europarådets nivåskala för språkstudier. Svårighetsnivån markeras med en till fem stjärnor. Under varje nivå beskrivs i stora drag dels de förkunskaper en deltagare förväntas ha vid studiernas början, dels de kunskaper och färdigheter hon eller han förväntas tillägna sig under cirkelarbetets gång. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas. Beträffande nivåskalan för latin och klassisk grekiska, som ju inte längre talas, kan de olika nivåbeskrivningarna endast delvis tillämpas. Läs därför beskrivningarna under dessa cirklar för att se vad som gäller. Den som är osäker om cirkelns innehåll kan ta direkt kontakt med cirkelledarna.

Nivå 1 (*)

Deltagarna har inga eller mycket ringa förkunskaper.

- De lär sig under cirkelarbetet att förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt. Orden och fraserna är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Deltagarna deltar själva i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor som gäller för dem välbekanta ämnen.
- De lär sig att muntligt beskriva t.ex. var de bor och personer de känner.

Nivå 2 (**)

Deltagarna har när de kommer till cirkeln ett enkelt förråd av ord och fraser som de kan använda i enkla situationer.

- De ökar under cirkelarbetet gradvis sitt ord- och frasförråd så att de kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen – det kan t.ex. gälla hem, möbler och matvanor men också områden som shopping, kommunikationer och väderlek.
- De kan presentera sig själva och andra människor. De kan berätta om och beskriva händelser i vardagslivet och redogöra för sin egen utbildning.
- De lär sig att arbeta med texter som går ut på att hämta information t.ex. i annonser, prospekt, menyer, tidtabeller. De läser enkla berättelser.
- De kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå 3 (***)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 2 och riktar under cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- Deltagarna kan förstå innehållet i

sådant stoff som de kan möta i sitt yrkesliv eller vid resor i och utanför det egna landet.

- De kan återberätta något de läst eller hört.
- Deltagarna samtalar relativt flytande och kan ta aktiv del i en diskussion.
- De kan läsa och tillgodogöra sig artiklar som behandlar ämnesområden som de känner till och som är skrivna på ett någorlunda lättbegripligt språk. De kan läsa och förstå enklare litterär prosa.
- De kan skriva personliga brev och sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 4 (****)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 3 och riktar vid cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- De kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga föreläsningar om för dem själva välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- De kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- De deltar aktivt i en diskussion och kan förklara och försvara sina åsikter.
- De läser och förstår sakprosatexter och skönlitteratur som ligger på en inte alltför avancerad nivå.
- De kan skriva sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 5 (*****)

Deltagarna har när de går in i cirkelarbetet de färdigheter som beskrivs i nivå 4. De känner sig relativt hemma i språket och önskar under cirkelarbetet förbättra sina goda och allsidiga språkfärdigheter.

- Deltagarna kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning. Det innebär bl. a. att de utan större ansträngning förstår TV-program och filmer.
- De talar språket flytande och uttrycker sig klart och nyansrikt vid egna framställningar och i samtal och diskussioner.
- De läser och förstår långa och komplexa texter både på sakprosans och på skönlitteraturens områden.
- De kan skriva recensioner av litterära verk och av artiklar på sakprosa.

Nr 41. Allmän språkkunskap

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070 938 38 62.

Cirkeln är översiktlig och ägnad att

utgöra ett första möte med följande: Språkets byggnad – fonetik, fonologi, morfologi, språkens typologiska släktskap. Ords betydelser och historia. Etymologier. Latinska och grekiska morfem (prefix, baser och suffix) i moderna språk, särskilt svenska och engelska. En fördjupning kan följa senare om intresse föreligger. Kurslitteratur: stencilerat material till en kostnad av 50 kr.

Tid: Onsdagar jämna veckor 1/10–10/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 42. English: Language and Literature **** Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43.

Vi läser texter i Alderborn-Ågren *English your way* och tidningar och diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 43.

Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 43. English: Language and Literature **** Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 42.

Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 44. English *****

Richard Glover, universitetslärare i engelska, tfn 018-38 03 13.

We shall begin a study of Shakespeare's King Lear this Autumn term and continue in the Spring term of 2015. We shall be doing a close reading of this profound drama – discussing characters and themes with the aid of film clips. Throughout we shall also be exploring how the language and imagery evoke the changing states of mind and the depth and breadth of emotions in the tragedy.

Tid: Varje onsdag 17/9–19/11 (ej 29/10) kl. 13.00–14.30. 18 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 450 kr.

Nr 45. Franska *

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073 568 54 85.
Nybörjarcirkel (andra terminen). Vi lär oss uttal, ordförråd och basgrammatik. Inriktning på vardagsfraser och enkla samtal i dialogövningar. Grammatikgenomgångar med muntliga och skriftliga övningar. Bildbeskrivningar, hörövningar, realia om Frankrike. Kurslitteratur: *Un air de Paris* fr.o.m. kapitel 8.
Tid: Varje tisdag 23/9–9/12 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 46. Franska **

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073 568 54 85.
Fördjupad träning i att tala, läsa, höra, skriva. Samtal om vardags-situationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia. Kurslitteratur: *Un air de France* fr.o.m. kapitel 4.
Tid: Varje onsdag 24/9–10/12 kl. 14.15–15.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11 (dock Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20 den 10/12).
Avgift: 600 kr.

Nr 47. Franska ***

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073 568 54 85.
Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Utökat ord- och frasförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hörförståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Kurslitteratur bestäms efter terminsstart.
Tid: Varje onsdag 24/9–10/12 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11 (dock Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20

den 10/12).
Avgift: 600 kr.

Nr 48. Franska * Grupp 1**

Britt Pudas, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34.
Fördjupad träning i att tala, höra och läsa samt i viss utsträckning att skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna. Samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sång, film. Övningar via internet i ordkunskap, grammatik och realia, *Entrevista Contexte 1 och 2*. Skönlitteratur, tidningstext.
Kurslitteratur:
Roman/noveller/andra texter som bestäms av gruppen, *Bonniers franska grammatik*, omfattande stencilerat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 49.
Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 49. Franska * Grupp 2**

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 48.
Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 50. Franska ***

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 076 161 10 95.
Utökad samtalsträning, såväl förberedd som spontan. Övningar i att kortfattat på enkel franska sammanfatta en text, beskriva en bild. Vi studerar fransk tidningstext för orientering i kultur, politik och samhällsfrågor. Allt efter gruppens önskemål behandlas a) avsnitt i *Bonniers franska grammatik* och b) ordbildning, synonymer, etymologi. Vi använder läromedlet *Génial 4* (1. uppl.), *Bonniers franska grammatik* samt textmaterial ur fransk press. Deltagarna ges möjlighet att enskilt använda *Contexte 1 och 2*, ett webbaserat material som bygger på realiakunskaperna och befäster ordförråd och basgrammatik.
Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 51. Fransk film

Michel Barbier, f.d. universitetsadjunkt, Uppsala universitet, ordförande i Alliance française d'Upsal sedan 1992, tfn 073 223 21 77.
Tre nyare franska filmer bildar underlag för höstterminens filmcirkel: *Quand la mer monte* av Yolande Moreau (2004), *L'adversaire* av Nicole Garcia (2002), *Comme une image* av Agnès Jaoui (2003). Inga föreläsningar, utan samtal och lättsamma aktiviteter på franska. Syfte: att deltagarna skall förstå filmernas sammanhang, bakgrund, handling och undan för undan komma in i deras värld och miljöer. Cirkelns struktur: språkligt arbete gång 1, 3 och 5, filmvisning gång 2, 4 och 6 (med eller utan svensk text). Frankrike är Europas i särklass största filmproducerande land.
Tid: Varje måndag 13/10–17/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 52. Franska ****

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 076 161 10 95.
Deltagarna väljer en fransk roman eller utdrag ur några romaner som utgör basen för diskussioner och analyser på franska. Allt efter gruppens önskemål tränar vi a) översättning till svenska, b) skriver en sammanfattning av ett textavsnitt på franska och c) diskuterar ordbildning och synonymer. Varje sammankomst inleds med "trois minutes" där var och en har möjlighet att tala fritt om ett självvalt ämne. Vi studerar nyhetsmaterial i fransk press för orientering i kultur, politik och samhällsfrågor. Det finns även i höst möjlighet att använda webbmaterial *Contexte*.
Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 53. Franska ** Grupp 1**

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.
Deltagarna väljer en artikel från den franska pressen tagen från nätet och presenterar den för de andra deltagarna. Vi läser och diskuterar

den tillsammans. Vi läser även andra artiklar som handlar om aktualiteter från det franska samhället. Det viktigaste är att utveckla förmågan att prata. Vi tittar även på film textad på franska från TV5 Monde / France2 eller annat. Kurslitteratur: Jean-Benoît Nadeau och Julie Barlow *Pas si fous ces Français*.

Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 54. Franska ** Grupp 2**

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.

I stora drag samma innehåll som Nr 53 men vi ger mer plats till grammatiska frågor med anpassade övningar vid behov. Samma kurslitteratur. Bienvenue!

Tid: Varje torsdag 18/9–4/12 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 55. Franska *****

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.

Deltagarna väljer själva ett tema som de presenterar och diskuterar med de andra deltagarna. Tillsammans pratar vi om kulturevenemang både i Sverige och Frankrike (filmer, pjäser, utställningar...). Vi läser också artiklar från den franska pressen tagna från nätet som handlar om olika aktualiteter (samhälle, ekonomi, politik eller andra ämnen). Vi tittar även på videoinspelningar (film, debatter, dokumentärer) från TV5 Monde / France2 eller annat. Kurslitteratur: François Mauriac *Thérèse Desqueyroux*.

Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 56. Franska *****

Yaga Sosnowska, lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-55 28 92.

Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 17/9–3/12

kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 600 kr.

Nr 57. Grekiska, klassisk ***

Gunnel Eriksson, f.d.

gymnasielektor, tfn 0171-47 60 89. Läsning av texter från 400–300-talet f.Kr. med den epokens samhällsliv som bakgrund och med anknytning till litteraturhistoria, religion, filosofi, historia, konst och arkeologi. Kopierat material för vidgad förståelse av valda texter och för realia delas ut, böcker och tidskrifter lånas ut. Ordförrådet utvidgas och förstärks genom utökad kännedom om grekiska lånord/termer. Grammatiken används regelbundet för att visa på avvikelser i språkbruk och underlätta textförståelsen. Viktiga avsnitt repeteras.

Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 600 kr.

Nr 58. Italienska *

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Tredje terminen. Inriktning på vardagsfraser och enkla samtal. Vi fortsätter i kursboken *Prego 1* och går igenom de grammatiska grunderna. När vi gjort klart *Prego 1* fortsätter vi i *Prego 2*. Målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi lyssnar på italienska sånger och ser ev. delar av en italiensk film med svensk text. Vi pratar om landet Italien.

Tid: Varje tisdag 9/9–9/12 (ej 7/10, 14/10) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 59. Italienska **

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Cirkel med inriktning på vardagsfraser och enkla samtal. Vi fortsätter i kursboken *Prego 2* och går igenom de grammatiska grunderna. Målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi pratar om Italien ur olika per-

spektiv, läser några enklare noveller, lyssnar på italienska sånger och ser ev. delar av en italiensk film.

Tid: Varje tisdag 9/9–9/12 (ej 7/10, 14/10) kl. 13.30–15.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 60. Italienska * Grupp 1**

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Vi inriktar oss på vardagsfraser och konversation. Målet är att utöka ordförrådet, hörförståelsen och att öva upp ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig genom att göra enkla presentationer på ett valfritt ämne. Vi fortsätter i *Favole al telefono* och läser också en easyreader, Carlo Fruttero *Donne informate sui fatti*. Vi kompletterar med artiklar på italienska och talar om Italien ur olika perspektiv, lyssnar på italienska sånger och ser en italiensk film, textad på italienska. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 61.

Tid: Varje torsdag 11/9–11/12 (ej 9/10, 16/10) kl. 10.30–12.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 61. Italienska * Grupp 2**

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 60.

Tid: Varje måndag 8/9–8/12 (ej 6/10, 13/10) kl. 13.30–15.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 62. Italienska ** Grupp 1**

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Vi fortsätter att läsa Fabio Gerda *Nel mare ci sono i cocodrilli*. I övrigt samma innehåll som Nr 63.

Tid: Varje onsdag 10/9–10/12 (ej 8/10, 15/10) kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Bill, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 63. Italienska ** Grupp 2**

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Vi fortsätter med *Voci italiane*, som

är en svensk antologi med en presentation av 15 moderna italienska författare med utdrag ur deras romaner på italienska (med ordlistor). Vi gör olika övningar knutna till texterna och diskuterar också innehållet. Deltagarna får också öva sig muntligt genom att göra egna presentationer av olika ämnen. Vi talar om Italien ur olika perspektiv och diskuterar nyheter. Vi lyssnar på italienska sånger där vi går igenom texten och ser en italiensk film, textad på italienska.

Tid: Varje måndag 8/9–8/12 (ej 6/10, 13/10) kl. 10.30–12.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 64. Italienska ****

Eva Linderoth, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-21 89 18. Vi läser en roman, kommenterar och diskuterar det vi läser. Vi tar upp grammatiska moment enligt deltagarnas behov och önskemål. Deltagarna får också göra muntliga presentationer efter eget val. Vi följer det som händer i Italien och ser eventuellt en italiensk film. I övrigt välkomnas deltagarnas förslag under cirkelns gång.

Tid: Varje onsdag 10/9–26/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 65. Italienska *****

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Konversation och diskussion på italienska. Vi läser romanen *Odore di chiuso* av Malvaldi. Vi diskuterar och kommenterar det vi läser.

Deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen och vi diskuterar Italien ur olika perspektiv med utgångspunkt från artiklar, websidor m.m. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser en italiensk film, textad på italienska.

Tid: Varje torsdag 11/9–11/12 (ej 9/10, 16/10) kl. 13.30–15.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 66. Latin **

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070 938 38 62.

Repetition av redan behandlad formlära. Studium av tillrättalagda texter och autentiska texter från klassisk tid och medeltid. Fortsatt grundläggande formlära och syntax. Latinska sentenser och citat. Latin i de moderna språken, särskilt engelska. Ordbildning. Etymologier. Roms historia. Kejsartiden med individuella presentationer. Det romerska samhället, arkitektur, konst, mytologi, främst i anslutning till lästa texter. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua latina!* från sid. 139.

Tid: Varje torsdag 11/9–4/12 (ej 18/9) kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 23/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 67. Latin ***

Jan-Åke Sääf, fil.mag., tfn 076 787 71 87.

Fördjupat fokus på formlära och syntax, utvidgat ordförråd bl.a. genom arbete med ordfamiljer. Latinets fortlevnad i moderna språk. Citat, sentenser, etymologier. Vi får i autentiska texter stifta bekantskap med tre av guldålderns största skaldar, Catullus, Horatius och Ovidius, och lära oss något om den latinska versens uppbyggnad. Realia, kulturhistoria. Övnings- och tillämpningsuppgifter. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat litteratura Latina!* och Erik Tidner *Latinsk grammatik*.

Tid: Varje onsdag 10/9–3/12 (ej 8/10) kl. 9.30–11.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 600 kr.

Nr 68. Latin *** Grupp 1**

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070 938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, konst, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidig-modern tid. Grammatik med tonvikt på syntax som inte tidigare behandlats. Repetition enligt gruppens önskemål. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Veckans sentenser.

Latinska morfem i moderna språk. Ordbildning. Latinets roll i Europa. Fördjupning i Roms historia i anslutning till lästa texter. Samhälle, filosofi, konst, arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Sentenser och citat. Individuella föredrag. Kurslitteratur: stencilerat material, valfri grammatik, valfritt lexikon. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 69.

Tid: Varje torsdag 11/9–4/12 (ej 18/9) kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 23/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 69. Latin *** Grupp 2**

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 68.

Tid: Varje torsdag 11/9–4/12 (ej 18/9) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 23/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 70. Meänkieli *

Erling Wande, professor em. i finska, tfn 018-46 15 47.

Nybörjarcirkel. Varje undervisnings-tillfälle kommer att innehålla läsning och översättning av text, främst ur huvudboken. Utöver detta kommer också en del andra, kortare skönlitterära texter, inklusive poesi, att ingå, liksom skriftliga uppgifter. Siktet är framförallt inriktat på att deltagarna skall få ett utvidgat ordförråd och insikter i grundläggande delar av meänkielis grammatik. I anslutning till textläsningen ges också viss orientering i med meänkieli förknippad kultur. Huvudbok är Märta, Karin och Linnea Nylund *Meänkieli*, Pajala kommun, 2012.

Tid: Varje onsdag 10/9–15/10 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 71. Meänkieli **

Erling Wande, professor em. i finska, tfn 018-46 15 47.

Cirkelns syfte är att ge fördjupade kunskaper i meänkielis grammatik och ordförråd samt orientering i sakprosa och skönlitteratur, som publicerats på meänkieli de senaste

decennierna (Kerstin Johansson, Bengt Kostenius m.fl. texter ur antologin *Meän kieltä*, översättningar till meänkieli av svensk litteratur). Även äldre texter tas upp (t.ex. Snell *Kamaripirtiltä*). Skriftliga övningsuppgifter kommer att ingå i kursen. Huvudböcker: *Meän kieltä*. Tornedalica nr 43. Luleå 1986, och Pohjanen och Muli *Meänkieli rätt och lätt*. 2. uppl. 2007.
Tid: Varje onsdag 22/10–26/11 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 300 kr.

Nr 72. Ryska *

Mark Wahlström, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-50 84 56. Tredje terminen. Vi fortsätter att studera läroboken för att bygga upp ordförrådet och vår bekantskap med ryskans grammatiska mönster. Vi övar på dialogövningar och skrivövningar och diskuterar ibland ryska samhällsförhållanden och kultur. Kurslitteratur: Erik Fält *Trojka–Da 1*, textbok och övningsbok.
Tid: Varje måndag 8/9–24/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 73. Spanska *

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare i spanska och tyska, tfn 018-51 99 97, 070 296 75 33. Nybörjarcirkel (första terminen). Vi börjar från grunden och lär oss uttal (spanskt uttal är lätt!), basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kursbok är Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 1*.
Tid: Varje tisdag 9/9–2/12 (ej 7/10) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 74. Spanska *

Ann-Christine Karén, fil.mag. i spanska och franska, f.d. gymnasielärare, tfn 073 042 85 59. Tredje terminen. Vi fortsätter vår inlärn timer av ord och fraser. Enkla samtal om vardagssituationer. Målet

är att få ett gott basordförråd och ett bra uttal. Grammatikgenomgångar, muntliga och skriftliga övningar samt hörövningar. Realia om Spanien och den spansktalande världen. Textbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 1 och 2*.
Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/10, 11/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 75. Spanska ***

Ann-Christine Karén, fil.mag. i spanska och franska, f.d. gymnasielärare, tfn 073 042 85 59. Fördjupad träning i att tala, höra, läsa och skriva spanska. Kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal. Grammatikgenomgång, muntliga och skriftliga övningar samt hörövningar. Realia om Spanien och den spansktalande världen. Textbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 4*.
Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/10, 11/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 76. Spanska ***

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare i spanska och tyska, tfn 018-51 99 97, 070 296 75 33. Fördjupade kunskaper i såväl grammatik och ordkunskap som realia om Spanien och Latinamerika. Vi läser något svårare texter och använder dem som underlag för skriftliga och muntliga övningar av olika slag. Textbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 4*.
Tid: Varje tisdag 9/9–2/12 (ej 7/10) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 77. Spanska ***

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076 555 61 37 (helst mellan kl. 16 och 17). Fokus ligger på inlärn timer av allmänna ord och fraser samt kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal uttryckta i

nutid, framtid och dåtid. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 4*.
Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Sal D70, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 78. Spanska ****

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076 555 61 37 (helst mellan kl. 16 och 17). Cirkeln inriktar sig på utökat ord- och frasförråd samt träning i att beskriva och berättas om både vardagliga situationer och andra för deltagaren bekanta områden samt allmänt intressanta ämnen. Kurslitteratur: *Alegria 5*.
Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Sal D70, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 79. Spanska *****

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076 555 61 37 (helst mellan kl. 16 och 17). Cirkel med inriktning på att bygga vidare på den kommunikativa förmågan, med betoning på att samtala, genom att utöka ord- och frasförrådet samt träna sig i att agera i vanliga situationer och händelser som rör allmänna områden. Kurslitteratur bestäms i samråd med deltagarna vid första lektionstillfället.
Tid: Varje tisdag 16/9–2/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Sal D70, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 80. Deutsche Geschichte in Filmen

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare fortbildare av tysklärare, tfn 070 359 21 62. Cirkel för den som med utgångspunkt i ett tematiskt urval av tysk film vill fördjupa sina kunskaper om några aspekter av Tysklands dramatiska nutidshistoria så som de kommer till uttryck i tysk film. Filmerna har tyskt tal men även svensk text, varför också andra intresserade än de tyskstuderade kan delta i cirkeln. I anslutning till

varje filmvisning inbjuds deltagarna att på tyska eller svenska diskutera vad de sett. I en första omgång visas fyra filmer som på olika sätt behandlar temat Västberlin/Östberlin. Därefter bestämmer deltagarna vilket av följande teman de vill fortsätta med: Andra världskriget, krigsslutet eller efterkrigstiden/kalla kriget.

Tid: Varje tisdag 30/9–16/12 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 81. Deutsch im Alltag *

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare fortbildare av tysklärare, tfn 070 359 21 62.

Cirkeln vänder sig till nybörjare eller nästan nybörjare som vill kunna läsa och förstå tyska texter, förstå det väsentligaste i tyskt tal och tala tyska för personliga behov. Den grammatik som behandlas syftar därför främst till att stödja deltagarnas förmåga att kommunicera. Cirkeln tar avstamp i likheter och skillnader mellan tyska och svenska för att därigenom underlätta språklärandet.

Tid: Varje tisdag 30/9–16/12 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 82. Deutsch im Alltag * Grupp 1**

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Vi läser och diskuterar i anslutning till texter från olika tider och ämnesområden. Repetition av vardagsfraser. Tonvikt på ordförråd och muntlig kommunikation. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 83.

Tid: Varje onsdag 24/9–10/12

kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20 den 10/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 83. Deutsch im Alltag * Grupp 2**

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 82.

Tid: Varje onsdag 24/9–10/12

kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20 den 10/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 84. Deutsch für Fortgeschrittene ****

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Tidningsartiklar och litterära texter bildar underlag för referat och diskussioner. Läsning av 1–2 romaner, som väljs i samråd med deltagarna.

Tid: Varje tisdag 23/9–9/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 85. Tysk litteratur och samhälle ****

Helmut Müssener, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, Stockholms universitet, tfn 0173-104 50.

Cirkeln vänder sig till den som har både läs- och hörförståelse i tyska samt är intresserad av tyskspråkig litteratur och litteraturhistoria. Vi fortsätter att läsa och diskutera, valfritt på tyska eller svenska, Kurzgeschichte från tiden 1945–1965. Vi uppmärksammar hur de speglar situationen i Tyskland efter krigets slut, diskussionen om skuldfrågan och Wirtschaftswunder. Samtliga texter finns med i *Klassische deutsche Kurzgeschichten*, utg. av Werner Bellmann, Reclams Universalbibliothek nr 1825. Övriga texter delas ut under terminen.

Tid: Torsdagar udda veckor 11/9–18/12 kl. 14.00–15.30. 16 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 450 kr.

FOLKUNIVERSITETETS KURSER I UPPSALA

Folkuniversitetet i Uppsala, FU, erbjuder USU:s medlemmar att delta i FU:s kurser med 10 procents rabatt. Kurskatalog kan hämtas på FU:s expedition, Bergsbrunnagatan 1, Uppsala. Utbildningsinformation på nätet: www.folkuniversitetet.se/upsala. Vid anmälan anges medlemskap i USU.

UNIVERSITETSKURSER VID UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala Senioruniversitet vill erinra om det fantastiska utbud av kostnadsfria kurser som erbjuds av Uppsala universitet för dem som har slutbetyg från gymnasieskola. Studiernas omfattning anges i högskolepoäng, hp, där 1,5 hp motsvarar en veckas

heltidsstudier. En termins heltidsstudier, alltså 20 veckor, ger 30 hp. Uppsala universitet ger också ett stort antal sommarkurser.

All information om kurser, lediga platser, etc. finns på www.uu.se/utbildning. Där finns också universitetets utbildningskatalog för 2014/2015 tillgänglig att beställa eller att bläddra i.

Anmälan till kurserna görs via internet på www.antagning.se eller via pappersblankett. Sista anmälningsdag är 15 oktober 2014 för vårterminens kurser. Anmälningstiden för kurserna under höstterminen 2014 har gått ut, men det kan finnas kurser som inte är fullbelagda. Då finns det möjlighet att anmäla sig vid terminsstarten. Du kan ringa den institution som ger den kurs du är intresserad av och fråga om lediga platser.